

**Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem
Kossuth Lajos Hadtudományi Kar
Hadtudományi Doktori Iskola**

SZERZŐI ISMERTETŐ

Forray László okl. alezredes

A Különleges Műveleti Zászlóalj kiképzésének, felkészítésének és felszerelésének fejlesztési lehetőségei

című doktori (PhD) értekezéshez

Témavezető:

Dr. Héjja István (CSc) nyá. ezredes
habil. egyetemi docens

Budapest

- 2009 -

„Van egy másfajta hadviselés – intenzitását tekintve új, de eredetét tekintve ősi – amelyet gerillák, felforgatók, felkelők, orgyilkosok vívnak. Lesállások nyílt harc helyett, beszivárgás nyílt agresszió helyett, győzelem kivívása kifárasztással a nyílt háborúskodás helyett. A nyugtalanság a prédája.”

John F. Kennedy, 1962

BEVEZETÉS

A ZMNE KLHTK ÖHMI,¹ Műveleti Támogató Tanszék, Felderítő és Különleges Műveleti Szakcsoportjának tagjaként régóta foglalkozom a mélységi/különleges felderítéssel. Ebben a témában írtam már jegyzetet, cikkeket, tartottam különböző szintű előadásokat. A doktori képzés és az egyetemi munkám keretében egyre elmélyültebben foglalkoztam az újonnan kialakuló katonai képességgel, amelyet Szolnokon hoztak létre a Magyar Honvédség 34. Bercsényi László Mélységi Felderítő Zászlóalj bázisára alapozva. A Különleges Műveleti Zászlóalj 2005 szeptemberében alakult meg és a különleges műveleti képesség kialakítása jelenleg is folyamatban van, 2010-re kell elérnie a teljes műveleti képességet.

Mivel elég sok időt töltöttem az alakulatnál, lehetőségem volt információkat, adatokat gyűjtenem az ott szolgálatot teljesítő hivatásos és szerződéses állománytól is. Az értekezésem megfogalmazásának elkezdésétől annak befejezéséig felvetődött bennem rengeteg kérdés, kétely, bizonyosság. A több éve tartó kutatómunkám, összegzett eredményeit, személyes tapasztalataim összegzéseként – a mai tudásunk mellett – a kitűzött célhoz vezető eljárási rend tudományos igényű elgondolását írtam le az értekezésemben.

Ez az értekezés, kapcsolódva a Magyar Honvédség vezetésének célkitűzéseivel, azok gyakorlatban történő megvalósításához szeretne segítséget adni a képességek fejlesztésében, a különleges műveleti erők feladatrendszerének meghatározásában, valamint alkalmazásuk keretei és ambíciószintjének megállapításában. Mindezekhez elengedhetetlen a szervezeti keretek meghatározása, a kiképzés fázisainak, metodikájának megadása, illetve a végrehajtáshoz szükséges eszközök és egyéb tárgyi rendszerek (pl.: felszerelés), kialakítása, fejlesztési lehetőségeiknek definiálása.

A különleges műveleti erőkről szinte naponta jelennek meg újságcikkek, tanulmányok, tudományos értékű munkák. Meg kellett állapítanom, hogy minden megjelenő elektronikus és írott anyagot nem tudok feldolgozni. Természetesen meg kellett oldanom azt a problémát is, ami a nyilvánosságra való tartozás kérdését jelenti, hiszen ebben a tárgykörben nagyon sok dolog nem publikus.

Megpróbáltam minél több nemzet oldaláról megközelíteni a témámat. Itt is talákoztam korlátokkal, értem ez alatt a különböző országok e téma iránti titkolózását, lásd Oroszország példáját. A kevés ilyen irányú adat ellenére megpróbáltam a rendelkezésemre álló információkat megjeleníteni az adott fejezeteknél.

¹ ZMNE KLHTK ÖHMI - Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem, Kossuth Lajos Hadtudományi Kar, Összhaderőnemi Műveleti Intézet

Az általam vizsgált téma nem új, előttem már folytattak tudományos kutatásokat, amelyeket áttanulmányozva rengeteg szakmai segítséget – ötletet kaptam értekezésem megírásakor.

Dr. Kőszegvári Tibor nyugállományú vezérőrnagy 1970-ben kiadott kandidátusi értekezése és az 1984-ben Diverzió című könyve volt az első összefoglaló jellegű anyag, amely a különleges alakulatokat és a különleges hadviselést dolgozta fel tudományos alapon, és a szerző a mai napig foglalkozik ezzel a témával.

Dr. Boda József ezredes 1995-ben dolgozta fel a mélységi felderítés aktuális problémáit és megfogalmazta a mélységi felderítés helyét, szerepét.

Dr. Bánki Imre nyugállományú ezredes 1996-ban elkészített értekezésében az ejtőernyős iskola megteremtésének szükségességét fejtette ki, a katonai ejtőernyőzés és a felderítők speciális kiképzésének szemszögéből.

Dr. Kovács Csaba alezredes 2007-ben írt doktori értekezésében a különleges műveleti erők helyével és szerepével foglalkozott a XXI. század katonai műveleteiben, történelmi kitekintéssel e speciális csapatok létrejöttére, fejlődésére, és a jövőben betöltendő katonai szerepvállalásukra.

Dr. Murinkó Attila alezredes 2007-ben elemezte a különleges erők harctevékenységi módjait – javaslatokat fogalmazott meg disszertációjában a különleges műveleti erők katonáinak a különleges helyzetek kezelésére, azokra történő mindenoldalú kiképzésre, felkészítésre.

Porkoláb Imre alezredes 2009-ben elkészített értekezésében a különleges műveleti erők szerepét vizsgálta az aszimmetrikus kihívásokból adódó feladatok tükrében, a nemzetközi terrorizmus elleni küzdelemben.²

A TUDOMÁNYOS PROBLÉMA MEGFOGALMAZÁSA

A világ országai és fegyveres erői keresik a helyüket, szerepüket a megváltozott politikai, gazdasági, katonai környezetben. A 2001. szeptember 11-i merényletek óta új típusú biztonsági kihívások, kockázatok és fenyegetési formák jelentek meg a földtekénk színpadán. A kétpólusú világ fennállásának végéig a magyar haderőt a Varsó Szerződés tagjaként egy jól meghatározott ellenség pusztítására, területének elfoglalására és megtartására hozták létre, a hidegháború körülményei között. Napjainkig a teljesen megváltozott viszonyok új, eddig még nem jelentkező, különböző feladatokat, kihívásokat fogalmaznak meg a magyar fegyveres erők részére. A Magyar Honvédségnek a hidegháborús korszakra nem jellemző kihívásokra kell megfelelően válaszolnia most már a NATO és az EU keretein belül.

Ezek az új típusú kihívások számos változást idéztek elő a jelen kori hadviselés felfogásában, megszervezésében, vezetésében. Befolyást gyakoroltak a katonai gondolkodásmódra, hadviselési elvekre, amelyek kifejtették hatásaikat a haderő felépítési, alkalmazási elveire is. A feladat: ki kell alakítanunk több új típusú katonai képességekkel rendelkező kötelékeket a honvédség keretein belül, amelyek képesek reagálni a biztonsági környezet változásaira, a világ bármely pontján lévő szembenálló felek hadviselési elveinek fejlődésére, és a háborúk természetében bekövetkezett változásokra.

Jelenleg a különleges alakulatok a reneszánszukat élik. Jelen voltak, vannak és lesznek a világ számos pontján, a fegyveres összecsapások-, válsághelyzetek helyszínein, a Falkland - szigetekenél, a volt Jugoszláviában, Irakban, Afganisztánban,

² A fent jelzett szerzők említett publikációinak adatait lásd a felhasznált irodalomnál

és talán Afrika, vagy Ázsia válságkörzetei lesznek a következő bevetési helyek a különleges erők számára.

Értekezésemben a magyar különleges műveleti erők rendszerével foglalkozom, kiemelten az MH 34. Bercsényi László Különleges Műveleti Zászlóaljjal, az alábbi aspektusból megközelítve:

- Miként tud az új kihívások körülményei között megfelelni, mind szervezetileg, mind felkészültségben?
- Hogyan és miként épül be a Magyar Honvédség szervezeti felépítésébe?
- Képes-e a különböző újszerű feladatok katonai kezelését biztosítani?
- Milyen legyen a hatékony kiképzés felépítése, a konkrét feladatra történő felkészítés felépítése.
- Milyen a kor színvonalán álló felszereléssel szereljék fel katonáikat, hogy meg tudjanak felelni a különböző újszerű feladatok katonai kezelésében?

A KIDOLGOZÁS MUNKAMÓDSZERE

A választott témám összetettsége lehetővé tette, s egyben megkívánta a széleskörű tájékozottságot, mind az elméleti háttér, mind a napi gyakorlat terén. Ennek megfelelően a kutatás módszereiben egyaránt szerepet kapott az idevonatkozó szakirodalom tanulmányozása, majd az összegyűjtött dokumentumok saját szempontú elsődleges és másodlagos elemzése. Az irányított és nem irányított interjúk elvégzése. Emellett természetesen az objektivitás követelményét szem előtt tartva, direkt és áttételes módon érvényesült a saját, személyes tapasztalatokra is épülő konzekvenciák feldolgozása.

Értekezésem megírása előtt megkezdtem az írott és elektronikus szakirodalom összegyűjtését. Áttanulmányoztam a különböző különleges műveleti erőkkel kapcsolatos elméleteket, gyakorlati tapasztalatokat és a jelenlegi törvényi és katonai szabályozásokat (NATO, EU, ENSZ, Magyar Köztársaság). Áttanulmányoztam a témakörben megfelelő tájékozottságot jelentő nemzetközi és hazai tanulmányokat, cikkeket és elemzéseket.

A téma kutatásában az analízis módszerét alkalmaztam azokon a területeken, amelyeken a hipotézisek igazolásához a belső összefüggések feltárására volt szükség.

Munkám során folyamatosan figyelemmel kísértem a különleges műveleti zászlóalj szervezeti rendszerének változásait, különös tekintettel a kiképzésre, a felajánlott erők összetételére, felszerelésére, alkalmazási/készenléti idejére.

Részt vettem több szakmai összevonáson, különleges műveleti törzsfelkészítésen, és az egyhetes SOLIC³ témakörben tartott Különleges Műveleti Nemzetközi Törzsfelkészítési Szakszemináriumon, Szolnokon.

Tagja vagyok a Fegyvernemi Állandó Munkacsoport, Különleges Műveleti Erők Szekciójának.

A kutatási témával kapcsolatos elképzeléseimet, kutatási részeredményeimet, különböző formákban ismerttettem.

³ SOLIC - Special Operations and Low Intensity Conflict - különleges műveletek és alacsony intenzitású konfliktusok

Értekezésemben a nem nyilvános adatokra és a terjedelmi követelményekre való tekintettel nem kívánok foglalkozni a következőkkel:

- A különleges műveleti erők hatékony vezetési és irányítási rendszerének koncepciójával, felelősségi körökkel;
- a különleges műveletek tervezésével, támogatásával;
- a különleges műveleti zászlóalj állománytábla szerinti, felelősségi körök meghatározásával;
- a különleges műveleti zászlóalj különböző beosztásainak betöltéséhez szükséges feltételrendszerrel;
- a különleges műveleti zászlóalj hazai, szövetségi, vagy kétoldalú együttműködés keretében történő alkalmazásával, feladataival;
- a különleges műveleti zászlóalj kiképzési/felkészítési-, alkalmazási procedúráinak jogi hátterével;
- a műveleti területre történő ki- és visszajuttatás módszereivel.

Az értekezésem alapjául szolgáló alapkutatást és a kiegészítő ismeretanyag gyűjtését 2009. március 31-én fejeztem be.

AZ ÉRTEKEZÉST AZ ALÁBBI RENDEZŐ ELVEK ALAPJÁN ÉPÍTETTEM FEL

Az 1. fejezetben:

Elemzem, vizsgálom és bemutatom a magyar különleges műveleti erők képességeit, lehetőségeit az új kihívások tükrében.

Elemzem a Magyar Honvédség különleges műveleti erőinek alkalmazási kereteit és feladatait különböző minősítésű időszakokban.

Megvizsgálom a Magyar Köztársaság ambíciósintjeit a különleges műveleti erők alkalmazása terén és foglalkozom ezen erők készenléti szintjeinek meghatározásával.

Felvázolom és bemutatom ezen erők feladatrendszerét és alkalmazásuk különböző fázisait.

A 2. fejezetben:

Felvázolom a kutatási eredményeim alapján, a különleges műveleti zászlóaljnak az elgondolt szervezeti felépítését és bemutatom a főbb alegységeit.

A 3. fejezetben:

Foglalkozom a különleges műveleti zászlóalj katonái kiképzésének alapvető feladatrendszerével.

Foglalkozom a kiképzésre fordítható idő mennyiségével, és a különböző speciális képzésekkel, tanfolyamrendszerekkel és a harcfeladatra történő felkészítés alapvető kérdéseivel.

Bemutatom, hogy e képzések, kiképzések hatékonyságát milyen eljárásokkal és módszerekkel lehetne fejleszteni.

A 4. fejezetben:

Megvizsgálom, és javaslatokat teszek a különleges műveleti erők felszerelésére és különböző eszközökkel történő ellátására és fejlesztési lehetőségeikre.

AZ ÉRTEKEZÉS CÉLKITŰZÉSEI

1. Meghatározom a Magyar Honvédség rendszerében, a különleges műveletek helyét, szerepét, feladatrendszerét és az ezekhez szükséges képességeket és alkalmazási kereteket, a megváltozott biztonsági környezetben, a különböző háborús és nem háborús területen belüli katonai műveletekben.
2. Bemutatom és összegezem a különleges műveleti erők, ezen belül a különleges műveleti zászlóalj ambíció és készenléti szintjeit.
3. Megvizsgálom, milyen típusú harceljásokat hajthatnak végre a különleges műveleti erők a különböző helyzetekben, milyen erőkkel, eszközökkel oldhatják meg az előttük álló feladatokat, célom ezen belül feldolgozni mindazon problémákat, kihívásokat, amellyel a különleges erők találkoznak.
4. Ajánlást teszek az MH 34. Különleges Műveleti Zászlóalj szervezeti felépítésére.
5. Megvizsgálom a különleges műveleti zászlóalj jelenlegi kiképzési rendszerét, a kiképzési fázisait, és javaslatot teszek egy általam hatékonynak vélt kiképzési módszerre. Megvizsgálom a különleges műveleti zászlóalj katonáinak jelenlegi ruházatát, felszerelését, és javaslatot teszek az alkalmazási feladatoknak megfelelő, helyes kiválasztására, fejlesztési lehetőségeikre.

5. Az elvégzett vizsgálat összefoglalása

1. FEJEZET

Napjaink és a jövő háborús területein, a NATO és EU vezette nemzetközi katonai műveletekben kiemelt szerepet töltenek és tölthetnek be a különleges műveleti erők.

A különleges műveletek olyan katonai tevékenységek, amelyeket nem hagyományos módszerekkel, különlegesen szervezett, kiképzett és felszerelt katonai erők hajtanak végre, meghatározott katonai, politikai, gazdasági vagy pszichológiai célok elérése érdekében ellenséges, nem szimpatizáns, vagy politikailag igen ingoványos területen.

A különleges műveleti erők bevethetők a béke, konfliktus és háború időszakában is, illetve az aszimmetrikus kihívások megoldása terén. Műveleteiket végrehajthatják, teljesen önállóan, avagy a hagyományos erők műveleteivel együttműködve.

Politikai és katonai okok gyakran hatással vannak a különleges műveletekre, megkövetelve a titkos, fedett (*izolált*) tervezést és e műveletek végrehajthatóak nyíltan, rejtetten, illetve titkosan.

A különleges műveletek a kockázat mértékében, a végrehajtás módjaiban, az alkalmazás jellegében, a saját erők általi támogatástól való függetlenségében és a részletes, aktuális hírszerzési, felderítési adatoktól való függőségben rendszerint eltérnek a hagyományos műveletektől.

A különleges műveletek mára a hadszíntéri műveletek szerves részévé váltak, ami egyaránt érvényes a fegyveres konfliktusok teljes skáláján. Amíg az ilyen jellegű műveletek a hadszíntéri műveletekkel párhuzamosan, azoktól függetlenül is végezhetők külön stratégiai vagy nemzeti célok támogatására, többségükben mégis az adott hadműveleti siker elérése érdekében, a hagyományos kötelékek tevékenységével összhangban kerülnek tervezésre és végrehajtásra.

A fentiekre tekintettel megállapíthatjuk, hogy a különleges műveletek a hagyományos hadműveletek kiegészítői és támogatói, nem pedig helyettesítői. Ez a

mondat így megfogalmazva, napjainkban nem minden politikus, illetve katonai vezető számára egyértelmű. Hiszen, ha ezek a katonák ilyen jók és feladat végrehajtásaik ilyen hatásosak, akkor minél többet kell kiképezni, felszerelni és adott helyen és pillanatban bevetni és máris nyert ügyünk van – gondolják közülük sokan.

Fontos felhívnom a figyelmet arra, az egyszerű, több más ország haderejében bevált alapszabályra, amely szerint a különleges műveleti erők katonái nem képezhetők ki nagy tömegben, valamint nem minden katona alkalmas az általuk alkalmazott katonai műveletek végrehajtására. A különleges műveleti zászlóalj nem lehet a különböző átalakuló, esetleg megszűnő alakulatok befogadó helye. Az itt szolgálatot teljesítő személyeknek a haderő elitjének kell lenniük, minden tekintetben.

Megállapíthatjuk, hogy az MH 34. Bercsényi László Különleges Műveleti Zászlóalj megnevezése helyesen MH 34. Bercsényi László Különleges Erők Zászlóalj lenne. Ez egyébként az a zászlóalj rendszeresített karjelzésén is látható. *(A következőkben, az értekezésem tartalmi részében a jelenlegi, katonailag elfogadott meghatározásokat fogom alkalmazni).*

A különleges műveleti zászlóalj amennyiben eléri az előírt teljes műveleti képességét, akkor hatékonyan alkalmazható a különböző katonai műveletekben, illetve azok támogatásában.

A különleges műveleti erők a jövőben is fontos szerepet fognak betölteni a különböző konfliktusok megoldása, illetve a terrorizmus (gerillák) elleni harc megvívása során, hiszen a világban fokozottan alakulnak ki kisebb regionális válságok, fegyveres konfliktusok.

Az országok, népek, vallások, stb.. között kialakult ellentétek, a társadalmak előtt álló veszélyek kezelésére a legalkalmasabb és leghatékonyabban alkalmazható katonai erő a különleges műveleti erők.

A létrejövő különleges műveleti erőknek rugalmasan alkalmazható fegyveres erőnek kell lennie, amely az ambíciószintekben meghatározott földrajzi és klimatikus környezetben, a nemzeti és a szövetségi feladatok meghatározott spektrumában egyaránt felhasználható a hagyományos háború megvívásától kezdve a béketámogató műveletekig bezárólag.

Szeretném tudatosítani az első fejezet zárógondolataként a következőket: A különleges műveleti zászlóalj csak az előírásoknak, jogszabályoknak megfelelő és meghatározott körülményekre felkészített, és a különleges műveleti zászlóalj feladatlistáján szereplő feladatokat láthat el. Minden ezektől eltérő, más jellegű feladatok végrehajtása nem megengedhető, mivel veszélyeztetheti a zászlóalj kiképzettségi/felkészültségi színvonalát, illetve harckészültségi fokát.

2. FEJEZET

Bármilyen katonai alakulat szerkezetének felépítéséhez és megértéséhez ismerni kell az alakulat rendeltetéséből következő feladatait, a különböző időszakokban végrehajtandó feladatok rendszerét, és végül magát az alakulat lehetőségeit.

A különleges műveleti zászlóalj feladata az előjáró által különböző módokon meghatározott egyéb, és különleges műveleti feladatok végrehajtására kiválasztott és kiképzett különleges műveleti katonák felkészítése. Alegységgé, különleges műveleti csoporttá való kovácsolása, és az ehhez szükséges kiképzési szervezet és feltételek, a logisztikai háttér biztosításának megteremtése a cél. Feladata továbbá még a kiküldendő szervek alkalmazásának megtervezése, megszervezése, az előjárók

információkkal történő ellátása a különleges műveleti zászlóalj képességeiről, esetleges korlátairól. Minősített időszakban összekötők kijelölése és biztosítása az előjáró által meghatározott egységek törzsébe, törzseibe.

A különleges műveleti zászlóalj felelőssége az alkalmazásra kijelölt különleges műveleti csoportok mindenoldalú felkészítése, velük és az előjáró(k) –al való megbízható összeköttetés megszervezése, biztosítása. Szükséges mértékű koordinálás végrehajtása a nemzeti és nemzetközi hírszerző, felderítő és információs szervezetekkel. Végezetül pedig: a kapott feladat maradéktalan végrehajtása. Kutatásom és tapasztalataim alapján a különleges műveleti zászlóalj szervezeti felépítését e tényezők megteremtése határozza meg.

A vizsgált esetben, a különleges műveleti erők feladatrendszerbe tagolódó, különleges műveleti zászlóalj megalakításakor mindenképpen figyelembe kellett volna venni a szervezeti kultúrára vonatkozó követelményeket is, és az azoknak való megfelelésre az előjáró politikai és katonai szerveknek a kezdetektől törekedni kellett volna. Abból a megfontolásból is kiindulva, hogy később nagyon nehéz megváltoztatni egy már kialakult szervezeti kultúrát, ugyanis az adott szervezet tagjai valószínűleg ellen fognak állni a változásnak.

Jelenleg, a Magyar Honvédség különleges műveleti képességének kialakításakor látom a veszélyét annak, hogy a Magyar Honvédség, vezető beosztású állománya ráerőszakolja az akaratát különböző megfontolásokból, azokra a személyekre, akik a későbbiekben e szervezeti felépítés megteremtéséért felelősek voltak, és ez a későbbiekben rá fogja nyomni a bélyegét a különleges műveleti zászlóalj ténykedésére.

Éppen ezért a különleges műveleti képesség kialakítás egyik további alapvető feladata kell, hogy legyen a szervezeti kultúra átgondolása, megalkotása és annak életbe léptetése, ugyanakkor annak felmérése, hogy az általános rendeltetésű katonai erőktől eltérő szervezeti kultúrával rendelkező különleges műveleti zászlóalj hogyan létezhet a leghatékonyabban együtt a többi hadrendi szervezeti elemmel.

A különleges műveleti zászlóalj csak akkor tud szerintem, huzamosabb ideig megfelelően működni, ha állományát meg tudja tartani hosszabb távon. Ezért állománytábláját úgy kell kialakítani, hogy a szerződéses és hivatásos állománya lássa maga előtt azt a kitűzött célt, amelyet állománykategóriájában a zászlóaljnál harcoló különleges műveleti katonaként elérhet. Természetesen a fizetését, különböző juttatásait, járandóságait is másként kell kezelni, mint a hagyományos csapatoknál hasonló beosztási kategóriában lévő katonákét.

Fontosnak tartom, hogy minél hamarabb, *(hiszen már 2006. február. 28 óta működik az alakulat)*, hogy a zászlóalj előjárói szerveinél, minden különleges műveleti szakmai számú beosztást csak olyan személy tölthessen be, a jelenlegi gyakorlattal ellentétben, aki korábban a különleges műveleti zászlóalj állományában teljesített szolgálatot. Bármennyire is irritáló lehet a jelenlegi szakembergárda részére ez a megállapításom, de csak így látom biztosítottnak, hogy a megfelelő gondolkodású és mentalitású szakembergárda foglalkozzon a zászlóalj feladataival, irányításával, mert csak ezek a katonák tudnak száz százalékosan azonosulni a különleges erők eszmeiségével és munkájukban a zászlóalj kötelékében megszerzett elméleti és gyakorlati/harci tapasztalataik is segíteni fogják őket, és ez pozitívan fog visszahatni a zászlóalj életére.

A különleges műveleti zászlóalj jelenlegi szervezetéből adódóan nem képes hasonló módon, különböző harcászati gyakorlatot végrehajtani, mint elődzászlóalja. Ennek több oka is van, melyet csak minősített okmányban tudnék leírni, de itt megemlíteném a logisztikai, kiképzési rendszerének felépítését, melyeken

haladéktalanul változtatni kellene. A különleges műveleti zászlóaljot megpróbálták a külföldi haderőkben létrehozott egységek mintájára kialakítani, nem teljesen figyelembe véve azt a tény, hogy e haderők rendszere miként, és mióta épült fel, milyen módokon szervezik és támogatják a különleges műveleti erők béke- és hadi tevékenységét, illetve a létrehozott magyar különleges műveleti zászlóalj miként épül be a Magyar Honvédség rendszerébe.

Megvizsgálva a különleges műveleti zászlóalj feladatrendszerét, szervezeti felépítését megállapítottam, hogy talán földrajzilag sem megfelelő helyen hozták létre a zászlóaljat. Csalókának és veszélyesnek látszik az a kialakult helyzet, hogy egy helyen található három alkotóeleme is a különleges műveleti erőknek, mindez alföldi környezetben. *(1990-ben a CUBIC munkacsoport is javasolta a diszlokáció megváltoztatását).*

Egy későbbi vizsgálat tárgyát képezhetné, hogy egy év időtartamot vizsgálva, békeállapotban, a különleges műveleti zászlóalj kiképzést végrehajtó állománya Magyarország területén mennyi időt és hol tölt el.

Kutatómunkám eredményei alapján arra a következtetésre jutottam, hogy a különleges műveleti zászlóalj jelenlegi szervezeti keretei között csak korlátozottan képes önállóan feladatrendszerét ellátni, ezért elengedhetetlennek látszik szervezeti struktúrájának esetleges megváltoztatása és kiigazítása.

3. FEJEZET

A különleges műveleti kiképzés végrehajtása rendkívül összetett feladat. A különleges műveleti katonáknak a kiképzési követelményeik, és a velük szemben támasztott magas szintű elvárások teljesítése érdekében sokkal többet kell teljesíteniük, mint egy átlagos katonának.

A különleges műveleti erők katonáinak kiképzése és felkészítése rendkívül erőforrás és pénzigényes feladat. Egy különleges műveletekre kiképzett katona értéke gyakran a legdrágább harci technológiáival vetekszik, éppen ezért rendkívül fontos a katonák pályán tartása, valamint egészségének, életének megóvása.

A kiképzés, felkészítés idején használt híradó eszközöknek meg kell felelniük a hadműveleti területen használt híradó eszközökkel és ezek mindenoldalú működtetésére a csoport híradó specialistáját fel kell készíteni.

Az FBCB2 műholdas követő rendszer a Magyar Honvédségben nincsen rendszeresítve, de elengedhetetlenül szükséges az alkalmazásra kerülő különleges műveleti csoportok számára, rendszeresítésük esetén javaslom a rendszer kezelésének beépítését a kiképzésbe.

A hadműveleti tapasztalatok alapján a különleges műveleti csoportok egészségügyi specialistáinak képzését ki kell terjeszteni szélesebb körben általános belgyógyászati, dermatológiai, ortopédiai ismeretek irányába is.

Az ellenálló csoportokról beérkező információk jelentős része hadműveleti területen a csoport által beszerzett, vagy már meglévő humán kapcsolaton/kapcsolatokon keresztül érkezik. Így az ilyen módon szerzett kapcsolatok kialakításának, megtartásának nagy jelentősége van a különleges műveleti csoport hatékony működésének érdekében. A különleges műveleti csoportok feladatrendszeréből adódóan a feladatok sikeres végrehajtása érdekében javaslom a különleges műveleti katonák felkészítésébe beépíteni a HUMINT képesség kialakítását – fejlesztését.

A különleges műveleti zászlóalj állományából törlésre került az ejtőernyős kiszolgáló szakasz, amely a Magyar Katonai Ejtőernyős válogatottra alapult és a zászlóalj legtöbb, különböző magasságokból és ugrási viszonyok közti ejtőernyős

ugrási tapasztalattal rendelkező, ejtőernyős beugró/oktatói állományát tartalmazta. A világ különleges erőinek hadműveleti tapasztalatai alapján kijelenthetem, hogy a különleges műveleti csoportok több műveletet ejtőernyős ugrással voltak csak képesek végrehajtani, hibás döntésnek tartom ezen állomány más alakulathoz történő áthelyezését, mivel hosszabb távon elvesztik napi gyakorlati/kiképzési kapcsolatukat a zászlóalj állományával. Ez a tény, pedig a különleges műveleti zászlóalj állományának harckészültségi szintjének csökkenéséhez, és a különleges műveleti katonák életének veszélyeztetéséhez vezethet.

4. FEJEZET

Kijelenthetjük, hogy a különleges műveleti csoportoknak csak akkor van lehetőségük a kapott harci feladat maradéktalan végrehajtására, ha pár más fontos elem (kiképzettség, felkészültség, stb.) mellett a felszerelésük, fegyverzetük is megfelel az előttük álló sokrétű követelményeknek.

Egy a jelen kor színvonalán álló honvédség fenntartása igen költséges feladat, de kijelenthetjük azt is, hogy egy rossz haderő fenntartása is majdnem annyira az. A különleges alakulatok ellátását, felszerelését nem szabad különböző, főleg gazdasági okok miatt korlátok közé szorítani, be kell szerezni számukra az olyan felszerelési tárgyakat, eszközöket, amelyek az előttük álló feladatoknak a legjobban megfelelnek.

Figyelnünk kell a HAHO, HALO ugrások végrehajtásához szükséges anyagok meglétére, amelyek jelen pillanatban nem 100%-ban megoldottak. Itt vetődik fel a jelenlegi, kiképző körkúpolás (RS 4/4 típusú) ejtőernyők hadrafoghatósági idejének lejárása, illetve pótlásuk kérdése is.

A rendszeresített helikoptereink közül egyre kevesebbet lehet felhasználni a különböző kiképzések biztosításához a mindenki előtt ismert okok miatt. Szükséges lenne új repülő eszközök megvásárlása és hadrendbe állítása.

Katonáink számára az amerikai különleges erők számára rendszeresített SPEAR⁴ elnevezésű komplex rendszert ajánlanám, amelyet jelenleg a világ egyik legjobb felszerelésének tartanak a szakemberek. Az általam javasolt felszerelés három fő összetevőből áll: a testpáncél alrendszer, a málha felfüggesztő alrendszer és a málhazsák alrendszer, melyek teljes mértékben kompatibilisek egymással. De ha nem ezt rendszeresítjük, hanem bármi mást a katonáinknál, akkor is figyelniük kell a megbízhatóságra, a praktikus felhasználási követelményekre és nem utolsósorban a rendszeresített anyagok tömegére.

A bűvárképzéshez is szükséges legújabb anyagok pótlását, beszerzését is elengedhetetlennek tartom, hiszen katonáink bármikor kerülhetnek műveleti területen olyan helyzetbe, hogy e téren elsajátított ismereteiket képesek legyenek alkalmazni.

A különleges műveleti csoportok működéséhez, feladatuk maradéktalan ellátásához szükséges felszerelések beszerzése nagy hozzáértést igényel, nem lehet csak „erőből”, gazdasági megfontolásokból rendszeresíteni a felszerelést, mivel a katonáink nem alkalmas felszereléssel a feladatukat sem tudják megoldani.

Figyelnünk kell arra, hogy minden esetben az alkalmazandó különleges műveleti csoportok csak olyan felszereléssel hajtsanak végre külföldi missziót, amilyen felszereléssel itthon is rendelkeznek és begyakorlottak. Mindenképpen honi területen kell végrehajtani a missziós célfelkészítés keretében a gépjárművekkel, híradó eszközökkel, illetve a fegyverzettechnikai eszközökkel történő felkészítést, nem pedig a hadműveleti területen. A szövetség missziós célfelkészítésen átesett, mindenoldalúan kiképzett, felkészített különleges műveleti csoportok érkezését várja.

⁴ SPEAR - Special Operations Forces Personal Equipment Advanced Requirements - különleges műveleti erők személyi felszerelés továbbfejlesztett követelmények

A különleges műveleti erők jövőbeni feladatait a megelőzés, a gyors, hatékony cselekvés, a hibák csökkentése, a nagyobb nyilvánosság és a közvetlenebb irányítás egymásnak is ellenfeszülő elvárásai között kell végrehajtani. A feladatellátást segíthetik ugyan a különböző technikai fejlesztések, de továbbra is az ember lesz az, aki a legnehezebb feladatokat végzi majd, gyakran szélsőséges körülmények közepette, döntést hozva élet és halál között.⁵

A jelenleg Afganisztánban missziót teljesítő egységeink számára egyik alapvető felszerelési tárgy a rádió. Csoporton belüli hírváltásra, illetve kapcsolattartásra az előljáróval. Szükség lenne könnyű, hatékony, titkosított digitális rádiókra, melyekkel képeket, „élőképet” lehetne közölni. Természetesen figyelni kell az akkumulátorok hosszú élettartamára is. Ezek a rádiók, amelyek a csoporton belüli, illetve az előljáró felé történő összeköttetést biztosítják, a legújabb generációs csoporthoz kell, hogy tartozzanak, de legalább is kompatibilisek kell, hogy legyenek a velünk együtt működő NATO/EU katonai egységek által használt rádiótípusokkal. Javaslom az AN/PRC-117 műholdas rádió és a FFCB2 műholdas követő rendszereket, avagy hasonló NATO/EU kompatibilis rendszereket a magyar különleges műveleti csoportok részére biztosítani.

A jelenleg rendszeresített fegyvereink modernnek, de mégsem felelnek meg az elvárható szintnek. Fontosnak tartom, hogy a katonáinkat szereljük fel olyan modern fegyverrendszerekkel és ezekhez a rendszerekhez tartozó legújabb optikai, lézer és infra eszközökkel is.⁶ A különleges műveleti csoportok katonai által elmondottak alapján a MH-ban rendszeresített P9RC pisztoly alkalmatlan a különleges műveleti csoport által történő hadműveleti alkalmazásra, megbízhatatlansága miatt. Javaslom annak lehetőségét szakemberek által megvizsgálni, hogy megbízhatóan működő másodlagos fegyver beszerzése minél hamarabb megtörténjen, ezzel növelve a műveleti területen feladatot végrehajtó állomány túlélési esélyeit a közvetlen műveleti feladatok esetén.

A különleges műveleti csoport az esetek nagy részében éjszaka hajt végre harc feladatot, ezért lényeges ellátása megbízható éjszakai harcképességet biztosító kiegészítő felszereléssel. A jelenleg alkalmazott PEQ-2 rendszer nem váltotta be a hozzá fűzött reményeket, javaslom minőségi lecserélését a sokoldalúbban alkalmazható PEQ-15-re. A gépjárművezetők részére, pedig a rendszeresített AN/PVS-7 binokuláris éjjellátó eszközök alkalmazását kell előtérbe helyezni.

Afganisztánból visszatért katonák megerősítették abbeli nézetemet, hogy a csoportok számára feltétlenül szükséges a mini felderítő pilóta nélküli repülőeszközök alkalmazása. Ezen eszközök felhasználása a különleges műveleti csoport feladatrendszeréből adódóan a hadműveleti tapasztalatok alapján a csoport biztonsága érdekében elengedhetetlen. Alkalmazása esetén számos esetben megkönnyíti az információszerzési tevékenységet (*jelentősebb veszélyeztettségű útvonal felderítése, esetleges leszállás elkerülése érdekében, objektum figyelése célszemély(ek) jelenlétének/távollétének megerősítése érdekében, stb.*). Javaslom a „Raven” típusú, vagy hasonló eszközök rendszeresítését a különleges műveleti zászlóalj állományába.

A különleges műveleti csoportok feladatuk végrehajtásához sok esetben robbanóanyagokat alkalmaznak. Feladataik végrehajtása közben folyamatosan maguknál hordanak robbanóanyagot és gyújtószert, nem csak tervezett, de előre nem látható események leküzdésére. Ebből kifolyólag lehetetlen a magyar szabályozókban

⁵ Szarka Csaba: A különleges erők szerepe a XXI.-ik század hadviselésében. Szakdolgozat. ZMNE. 2005. p 66

⁶ Zsig Zoltán: Vaksötétben holtpontosan. Regiment. V. évfolyam. 2009/2. p 45.

megfogalmazott módon előre veszélyes anyag igényt leadni, hiszen nem tudni, hogy az igényelt anyagból mikor és milyen mennyiségű robbanóanyag kerül felhasználásra. A felhasználás utáni 24 órával történő jelentési kötelezettség, valamint az elszámolásra vonatkozó szabályzók sem praktikusak, mivel egy feladat végrehajtás hosszabb időtartamot is magába foglalhat. Javaslatom: a különleges műveleti csoport számára kiadott robbanóanyag és gyújtószer a kiadástól számítva fogyóanyagként és felhasználtan legyen kezelve, de központilag nyilvántartva. Minden egyes felhasználás után – amint a hadműveleti helyzet lehetővé teszi – a csoport műszaki tiszt helyettese jelentse a felhasznált mennyiséget, amely a központi nyilvántartásban kerüljön bevezetésre.

Folyamatos logisztikai problémát jelentett a különleges műveleti csoportok számára a „Low profile”⁷ műveletek tervezése és végrehajtása. Jelenleg a magyar szabályzók és a csoport rendelkezésére bocsátott eszközökkel lehetetlen ilyen jellegű feladatok végrehajtása, hiszen az ilyen típusú műveletek végrehajtása során a fedettség és a biztonság együttes érvényesülése érdekében a műveletekben részt vevő katonák a normál műveleteknél alkalmazott repeszmellénynél kisebb, könnyebben rejthető, a civil ruha alatt hordható „plate carrier”-t⁸ használnak. Javasolom ezen eszközök beszerzését és rendszeresítését a különleges műveleti zászlóaljnál.

A negyedik részben említettem a quadok alkalmazási lehetőségeit. A quadokat sokoldalúan fel tudják használni a különleges erők katonái hadműveleti területen. Például a helikopteres kirakással végrehajtott közvetlen műveleteknél, kisebb átalakítás után egészségügyi alkalmazáshoz: sebesültek gyors és biztonságos szállítása, fegyverzeti alkalmazáshoz: aknavetők, lőszer, nehézfegyverzet szállítása, műszaki alkalmazáshoz: előkészített robbanóanyagok biztonságos és gyors szállítása, alapvetően pedig, a különleges műveleti csoportok gyors helyválttatását, harcterületről történő kivonási lehetőségének bővítését teszi lehetővé. Javaslatom: szakemberekkel történő konzultáció után a megfelelő eszközök beszerzése és rendszeresítése a különleges műveleti zászlóaljnál.

Javasolom a hadműveleti tapasztalatokra alapozva mobil SIGINT képességet taktikai szinten biztosítani az alkalmazásra kerülő különleges műveleti csoport részére. A SIGINT képesség megteremtésével nagymértékben megnőne az ellenálló erők pontos helyének meghatározása, valamint megfelelő alkalmazás esetén az előrejelzés biztosítása, így ezen képességek alkalmazásával nagyban hozzájárulnának a különleges műveleti csoport biztonságának szavatolásához.

Ha minden eddig felsorolt tényező együtt van, és megbízhatóan funkcionál, akkor már csak két elem megbízható „működését” kell biztosítani. Ezek pedig a honi és műveleti területen települt logisztikai ellátó rendszer és a katonai vezetési rendszer bürokráciája. A különböző okokból történő késlekedések, a kért anyagok, eszközök megkérdőjelezése bármilyen indokok alapján a kiküldött katonáink harckészültségének csökkenéséhez, esetleges megsemmisüléséhez vezethet.

6. Az elvégzett vizsgálat összegzett következtetései

Értekezésemben a feltett kérdések megválaszolásával a fejezetek végi összefoglalókban, és a szakértőkkel folytatott konzultációk, a nemzetközi szakirodalom tanulmányozása, és a tudományos kutatómunkám eredményei alapján a következő összegzett következtetéseket fogalmazom meg:

⁷ low profile - alacsony profilú művelet

⁸ plate carrier - könnyű szerkezetű általában molle rendszerű mellény

- A nemzetközi biztonsági kihívások jelenleg kialakult jellege megkívánja, hogy a különleges műveleti képesség új műveleti elgondolásokat alkalmazzon, amelynek alapját képezi a hatékony és gyors összeköttetés, az információs műveletek, a hálózatközpontú hadviselés, a hatásalapú műveleti megközelítés, a hírszerzési szervezetekkel történő együttműködés, a fenntarthatóság, valamint a telepíthetőség.
- A hadtudomány kutatói és a biztonsági szakértők szerint a jövőben elenyésző a valószínűsége egy széles körű háború kirobbanásának, jellemzőbbek lesznek a kisebb regionális válságok, helyi, illetve aszimmetrikus konfliktusok. Ezen események kezelésére leghatékonyabban alkalmazhatóak a különleges alakulatok.
- A különleges műveleti képesség jelenleg kidolgozott doktrínája és annak a gyakorlatban történő alkalmazásnak a megfeleltetése hazánkban, a jelenlegi tartalmában és rendszerében nem felel meg a végrehajtóival szembeni elvárható modern igényeknek.
- Jelenleg nincsen megfogalmazva a különleges műveleti erők számára egy hosszabbtávú célkitűzéseken alapuló kiválasztási és kiképzési, felkészítési koncepció.
- A különleges műveleti zászlóalj jelenlegi szervezeti felépítésének megfelelési kérdése további vizsgálatra szorul/a blokkyszerűség további lehetőségeket rejt magában/.
- A létrejövő különleges erőknek rugalmasan alkalmazható fegyveres erőknek kell lennie, amely az ambíciószintekben meghatározott földrajzi és klimatikus környezetben, a nemzeti és a szövetségi feladatok meghatározott spektrumában egyaránt felhasználható a fegyveres konfliktus megvívásától kezdve a béketámogató műveletekig bezárólag.
- Tudományos kutatási eredményeim alapján több esetben is találok olyan esetekkel, amelyek törvényileg nem lefedettek. Részletezését biztonsági okokból nem részletezhetem. A katonai és a polgári jogászoknak sürgősen megoldásokat kellene találni ezekre, a különleges műveleti zászlóalj által több ízben is jelentett, de a mai napig meg nem oldott jogi problémákra.
- A 2009 júniusában afganisztáni bevetésből visszatért különleges műveleti csoportok katonáival történő beszélgetés után javaslattal kell élni az előjáró felé a szerzett elméleti és gyakorlati tapasztalatok beépítésére, a szervezet hatékony kialakítására, a kiképzési rendszer átalakítására és a felszerelés helyes megváltoztatására.

7. Ajánlások

Az értekezésemben tárgyaltak alapján arra törekszem, hogy megfogalmazzam azokat az ajánlásokat és javaslatokat, amelyek érdemileg hasznosíthatóak, és azok a magyar különleges műveleti erők, a Magyar Honvédség, a Hadtudomány és a katonai oktatás hasznára válhatnak. Megítélésem szerint az értekezésem a következő területeken hasznosítható:

- Az értekezés segítheti a magyar és a Magyarországon folytatott külföldi különleges műveleti erők kiválasztásában, kiképzésében és felkészítésében résztvevő állomány ismereteit, tudását. Értem ez alatt többek között a különleges műveleti zászlóalj kiképzési irányelveinek, koncepcióinak átfogalmazását és a megfelelő kiképzési program kimunkálását és mihamarabbi kiadását.

- A Magyar Honvédség különleges műveleti erők irányában dolgozó, illetve érdeklődő szakemberei, törzstisztjei számára elméleti ismereteinek bővítéséhez lehet háttéranyagként felhasználni, illetve e katonák továbbképzéséhez, felkészítéséhez hasznosíthatják az elkészült anyagot.
- A Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetemen a „*Különleges műveletek alapjai I-III*” tantárgy oktatásában, illetve a ZMNE egyetemi/főiskolai és doktori (PhD), valamint a Magyar Honvédség Kinizsi Pál Tiszthelyettes Szakképző Iskola képzésében résztvevők ismereteinek bővítéséhez is használható.
- Civilek, fegyveres társszervek és a hagyományos erők katonái számára, a megírt téma iránti, további érdeklődést kialakító olvasmányul szolgálhat.

8. Új tudományos eredmények

1. Igazoltam a Magyar Honvédség rendszerében, a különleges műveletek helyét, szerepét, feladatrendszerét és az ezekhez szükséges képességeket és alkalmazási kereteket, a megváltozott biztonsági környezetben, a különböző háborús és nem háborús területen belüli katonai műveletekben, ezen belül meghatároztam a különleges műveleti zászlóalj ambíció és készenléti szintjeit.
2. Meghatároztam, milyen típusú harceljárásokat hajthatnak végre a különleges műveleti erők a különböző helyzetekben, milyen erővel, eszközökkel oldhatják meg az előttük álló feladatokat, ezen belül feldolgoztam mindazon problémákat, kihívásokat, amellyel a különleges erők találkozhatnak.
3. Kidolgoztam az MH 34. Különleges Műveleti Zászlóalj kutatási eredményeimre alapuló általam javasolt szervezeti felépítését, kimunkáltam a különleges műveleti zászlóalj hatékonyabb kiképzési rendszerét.
4. Megfogalmaztam és javaslatot tettem arra, hogy milyen legyen a különleges erők katonáinak ruházata, felszerelése és javaslatot tettem ezen anyagok fejlesztési lehetőségeire.

9. A témakörből készült publikációk jegyzéke

Cikkek

Lektorált folyóirat cikkek

1. László Muri- Hermann Holndonner- László Forray: *An analyst of terrorist threat on basis of its impact on intelligence.* - Nemzetvédelmi Egyetemi Közlemények, Különszám, 2003.
<http://www.zmne.hu/dokisk/hadtud/angol2003.html>
2. Muri László- Holndonner Hermann Forray László: *A terrorizmus fenyegetésének vizsgálata a felderítésre gyakorolt hatásuk alapján.* Nemzetvédelmi Egyetemi Közlemények, 2004. 8. évfolyam, 2. szám.
<http://www.zmne.hu/dokisk/hadtud/felderites.pdf>
3. Forray László- Holndonner Hermann: *A különleges felderítő erők helye és szerepe a korszerű nemzeti haderőben.* - Nemzetvédelmi Egyetemi Közlemények, 2005. 9. évfolyam 4. szám.
http://193.224.76.4/download/konyvtar/digitgy/tartalomjegyz/nemzetvedelmi_egy_kozl_2005_4.pdf

4. Forray László – Holndonner Hermann: *Újszerű képességek kialakítása a különleges műveleti felkészítés során.* - Kard és toll, 2007/1. szám.
http://193.224.76.4/download/konyvtar/digitgy/tartalomjegyz/kard_toll_2007_1.pdf
5. Forray László: *A magyar különleges műveleti katonák kiképzésének, felkészítésének fejlesztési lehetőségei.* Megjelenése folyamatban. Leadva a Nemzetvédelmi Egyetemi Közlemények szerkesztőségébe. Várható megjelenése: 2010. második negyedév.
6. Forray László: *A különleges műveleti katonák, csoportok felszerelésének fejlesztési lehetőségei.* Megjelenése folyamatban. Leadva a Nemzetvédelmi Egyetemi Közlemények szerkesztőségébe. Várható megjelenése: 2010. harmadik negyedév.
7. Forray László: *A különleges műveleti zászlóalj javasolt szervezeti felépítése.* Megjelenése folyamatban. Leadva a Nemzetvédelmi Egyetemi Közlemények szerkesztőségébe. Várható megjelenése: 2010. első negyedév.
8. Forray László: *A Magyar Honvédség különleges műveleti képessége, a katonai erők alkalmazásának keretei között.* Megjelenése folyamatban. Leadva a Nemzetvédelmi Egyetemi Közlemények szerkesztőségébe. Várható megjelenése: 2009. negyedik negyedév.
9. Dr. habil. Krajncz Zoltán – Forray László János: *Csehország: Egy jó példa a NATO –doktrinarendszerek nemzeti adaptálására.* Hadmérnök. IV. évfolyam. szeptember. 2009.

Nem lektorált folyóirat cikkek

10. Forray László: *Wintersturm 2003.* - Nemzetvédelmi Egyetemi Fórum, 2003. VII. évfolyam, 3. szám.
http://www.zmka.hu/Forum/03marcius/winter__.htm
11. Dr. Felházi Sándor – Forray László: *„Különleges műveleti nap” a ZMNE KLHTK - án.* - Nemzetvédelmi Egyetemi Fórum, 2006. X. évfolyam, I. szám.
http://www.zmka.hu/Forum/06első/kulonleges_.htm

Oktatófilmek:

1. A magyar katonai ejtőernyőzés I. - ZMNE, 2005.
2. ZMNE felderítők kiképzése. - ZMNE, 2004.
3. Téli hegyi kiképzés alpin viszonyok között. - ZMNE, 2005.
4. RS 4/4 ejtőernyő felvétele. - ZMNE, 2007.
5. RS 4/4 ejtőernyő összeszedése. - ZMNE, 2007.

6. Ejtőernyős fakultációs képzés. - ZMNE, 2008.
7. RS 4/4 ejtőernyő hajtogatása. - ZMNE, 2008.
8. BE-8 mentőernyő hajtogatása. - ZMNE, 2008.
9. Ejtőernyős alapképzés. - ZMNE, 2008.

Egyetemi jegyzetek:

1. *Ejtőernyős gyakorlati kiképzés.* - ZMNE, 2004.
2. *Ejtőernyős kiképzés.* - ZMNE, 2004.
3. *Katonai ejtőernyőzés Magyarországon.* - ZMNE, 2005.
4. *Ejtőernyős alapképzés a Magyar Honvédségben.* DVD, (PPT, World, film), ZMNE, 2008.
5. *Túlélés alapjai közép-európai viszonyok között.* (részfejezet) - ZMNE, 2008.

Előadások:

1. *Tiszthelyettes hallgatók ejtőernyős kiképzése Szentendrén.* - Katonai ejtőernyőzés történeti konferencia. ZMNE, 2002.
2. *A terrorizmus fenyegetésének vizsgálata a felderítésre gyakorolt hatásuk alapján,* Muri László - Holndonner Hermann - Forray László. - A nemzetközi terrorizmus elleni harc időszerű társadalmi, katonai és rendvédelmi kérdései című, tudományos-szakmai konferencia. ZMNE, 2004.
3. *Fő és tartalék ejtőernyők kezelésének szabályai, vészhelyzetek kialakulása és megoldásuk lehetőségei. (Német nyelvű).* - Magyar – osztrák csere kiképzés. Szentendre, Szolnok. 2003, 2004, 2005.

10. Szakmai – tudományos életrajz

Forray László okl. alezredes

Személyes adatok:

Születési idő: 1959. 08. 08.

Születési hely: Dombóvár

Édesanyja neve: Sziládi Anna

Jelenlegi munkahelye: Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem,
Kossuth Lajos Hadtudományi Kar,

Összhaderőnemi Műveleti Intézet, Műveleti Támogató
Tanszék, Felderítő és Különleges Műveleti Szakcsoport

Beosztása: egyetemi adjunktus

Családi állapota: nő, 1 gyermekes

Gyermekeinek keresztnévei (zárójelben születési évszámuk): Orsolya (1985)

Tanulmányok:

1973 - 1977: Kun Béla Gimnázium, (Komló)
1977 - 1981: Kossuth Lajos Katonai Főiskola, (Szentendre) felderítő szak,
felderítő tiszt (pedagógia diploma)
1984 - 1985: Intenzív nyelvtanfolyam, Német nyelv (Eger)
1988 - 1992: Nemzetvédelmi Egyetem (ASG/AON) (Varsó), Szárazföldi
Haderő
Kar, Szárazföldi haderő - törzsparancsnoki szak
1993: Bundeswehr – Belső Vezetési Akadémia, (Koblenz), tanfolyam
1996: Intenzív nyelvtanfolyam, Német nyelv (Budapest, ZMNE)
2003 - 2006: Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem, Hadtudományi Doktori
Iskola

Szakmai életút:

1981 - 1982: MH 42. Önálló Felderítő Zászlóalj (Szombathely),
1. csapatfelderítő század, 3. szakaszparancsnok
1982 - 1987: MH 42. Önálló Felderítő Zászlóalj (Szombathely), mélységi
felderítő század, 1. szakaszparancsnok, századparancsnok
helyettes
1987 - 1988: MH 42. Önálló Felderítő Zászlóalj (Szombathely), mélységi
felderítő hadműveleti tiszt.
1992 - 1993: MH 31. Hunyadi János gl. dd., (Rétság), dandár felderítő főnök.
1993 - 1996: MH II. Katonai Kerületparancsnokság (Kaposvár), Felderítő
Szolgálat, mélységi felderítő főtiszt.
1996: MH 42. Baranya Felderítő Zászlóalj, (Pécs), törzsfőnök.
1996 - 1997: MH 42. Baranya Felderítő Zászlóalj, parancsnok I. helyettese
1997 - 2001: MH Szentendrei Szakképző Iskola és Kollégium, Felderítő
Munkaközösség, mélységi felderítő oktató főtiszt
2001 - 2002: Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem, egyetemi szakoktató
2002 - 2003: Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem, egyetemi tanársegéd
2003 - Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem, egyetemi adjunktus

Nyelvismeret:

Német nyelv: Katonai szakmai anyaggal bővített középfokú "C" típusú állami
nyelvvizsga

Német nyelv: Katonai szakanyaggal bővített felsőfokú „STANAG 4,3,5,3”
típusú áll. nyelvvizsga

Lengyel nyelv: Katonai szakmai anyaggal bővített felsőfokú "C" típusú állami
nyelvvizsga

Kitüntetések:

1986: Haza Szolgálatáért Érdemjel bronz fokozata

1988: Szolgálati érdemérem 500 ejtőernyős ugrás után

1992: Tiszti Szolgálati Jel III. fokozat 10 év után
2000: II. Osztályú Szolgálati Jel
2002: Aranykoszorús I. osztályú ejtőernyős kitüntető cím
2002: Tiszti Szolgálati Jel II. fokozata 20 év után
2004: Szolgálati Érdemjel ezüst fokozat
2007: Tiszti Szolgálati Jel III. fokozat 30 év után
2008: Kiváló oktató cím
2008: Szolgálati Érdemjel arany fokozat

Előléptetések:

1981.08.20 hadnagy
1985.08.20 főhadnagy
1990.08.20 százados
1995.03.15 őrnagy
2009.04.01 alezredes

Egyéb adatok:

Képesítések:

1981-től: Csapatfelderítő tisztt; pedagógia szakos általános iskolai tanár;
1982-től: Mélységi felderítő tisztt;
1992-től: Hadműveleti – harcászati képesítésű okleveles tisztt
2002-től: Aranykoszorús I. osztályú ejtőernyős, ejtőernyős oktató (990 katonai ejtőernyős ugrás)